

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/33, p. 151-166

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12743>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

Referees/Hakemler: Prof. Dr. Sunay YILDIRIM DOĞRU –
Doç. Dr. Ali Ekber GÜLERSOY – Yrd. Doç. Dr. Necla Şahin FIRAT –
Yrd. Doç. Dr. Tuncay CANBULAT

This article was checked by iThenticate.

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVI (KPSS) KAYGISININ İNCELENMESİ

Zübeyde DOĞAN ALTUN* - Görkem AVCI**

Salman ÖZÜPEKÇE*** - Nevzat GÜMÜŞ****

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) yönelik kaygı düzeylerinin cinsiyet, bölüm, akademik not ortalaması, ailenin en uzun yaşadığı yer (yerleşim türü) ve ailenin gelir düzeyi demografik değişkenleri açısından incelemektir. Nicel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunu Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 511 kadın, 477 erkek olmak üzere toplam 958 son sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler Temel Eğitim, Özel Eğitim, Türkçe ve Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Matematik, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Güzel Sanatlar ve Yabancı Dil Eğitimi bölümlerinde öğrenim görmektedir. Araştırmada katılımcıların KPSS kaygılarını belirlemek amacıyla Karaçanta (2009) tarafından geliştirilmiş “KPSS Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır. Ayrıca, kişisel bilgi formu kullanılarak katılımcıların demografik bilgileri alınmıştır. Verilerin analizinde öğretmen adaylarının ölçek maddelerine katılma düzeylerini tespit etmeye yönelik frekans, yüzde ve standart sapmalar hesaplandıktan sonra bağımsız değişkenlere göre katılımcı görüşlerinin farklılaşması durumuna ilişkin t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının KPSS’ye ilişkin kaygı düzeyleri ile mezun olunan lise türü, yerleşim türü, akademik not ortalaması ve bölüm değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı, cinsiyet ve aile gelir düzeyi değişkenleri arasında ise anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bulgular, erkek öğrencilerin KPSS kaygı düzeylerinin kadın öğrencilere oranla yüksek olduğu göstermektedir. Araştırma sonuçlarında, aile gelir düzeyi yüksek olan grubun KPSS kaygı düzeylerinin “Genel kaygı” ve “Gelecek endişesi” alt boyutunda diğer gruplardan yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), Sınav Kaygısı, Öğretmen Adayları

---

* Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi. El-mek: zubeyded@yahoo.com

** Araştırma Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi. El-mek: gorkem.avci.35@gmail.com

*** Yrd.Doç.Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi. El-mek: salmanozu@gmail.com

**** Prof..Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi. El-mek:nevzat.gumus@gmail.com

---

**COLLEGE OF EDUCATION STUDENTS' PUBLIC PERSONNEL
SELECTION EXAM ANXIETY****ABSTRACT**

The purpose of this research is to understand the Public Personnel Selection Examination "KPSS" anxiety levels of teacher candidates in terms of individual variables such as department, academic grade average; demographic variables such as gender, the place where their family lived the longest (settlement type); and the income level of the family. In this quantitative survey research, the participants are composed of a total 958 senior students, including 511 female and 477 male students from Faculty of Education, 9 Eylül University, İzmir. In this study, the KPSS Anxiety Scale developed by Karaçanta (2009) was used to find out KPSS anxieties of the participants. Additionally, Personal Information Forms were used to obtain information about demographic and some personal information. During the analysis of the data, following the calculation of the frequency, percentage and standard deviations to find out the teacher candidates' participation levels on the subject matters, t-test, which was used for different views in accordance with the independent variables, and one way analysis of variance (ANOVA) were applied. According to the results, statistically, there is no big difference between the anxiety levels of the teacher candidates and their high school type, academic grade average and departmental variables, but there were significant difference in their anxiety levels in terms of the gender, and the family income level variables.

STRUCTURED ABSTRACT**Introduction**

Prospectus teachers graduating from education faculties in Turkey must also take the Public Personnel Selection Examination (KPSS) to be able to teach in public schools. KPSS has been placed to select teachers since 2002. KPSS is an exam comprising of the questions about liberal arts, general curriculum knowledge and educational sciences (Ekici & Kurt, 2012; Özkan & Pektaş, 2011). The fact that the number of graduates in recent years is higher than the number of cadets open to the public has led to the obligation of getting high scores from KPSS. This has increased the concern level of the students and their families about employment and appointment in the future (Temur, Özkan, Atlı, & Zırhlıoğlu, 2011). Both emotional and cognitive test anxiety negatively affect students' life. Anxiety of possible failing can reduce the quality of their social life. Sezgin and Duran (2011) found that KPSS influenced the social life of teacher candidates in a negative way. Teacher candidates participating in the research pointed out that exam anxiety have negative effects on their social relationships and involvement in activities such as art, culture and sports.

Studies conducted in the field have revealed that the students' characteristics and personal traits such as gender, income level, and school success have different impacts on the increase or decrease of test

---

Turkish Studies

anxiety. For example, when the impact of the gender factor on KPSS anxiety is examined, it is noteworthy that research has revealed different results. Karaçanta (2015) conducted the study with 301 students from Gazi University Faculty of Education and found that female students had higher test anxiety than male students. In another research, Temur, Özkan, Atkı, and Zırhlioğlu (2011) conducted a study with the senior students of Yüzüncü Yıl University, as a result of the study, no significant relationship was found between gender and KPSS anxiety.

As discussed above, the level of anxiety of teacher candidates varies according to some individual variables. This research can contribute to the research literature on KPSS anxiety in many aspects. First, the data obtained on different dates and from different groups play an important role in contributing to the writing of the relevant field, producing healthy solutions to the process and providing new perspectives. Second, previous studies were conducted with a sample group of **less** students. The higher number of the sample group is important to increase the generalizability of the results.

Purpose

The purpose of this research is to examine the Public Personnel Selection Examination "KPSS" anxiety levels of teacher candidates in terms of individual variables such as department, academic grade average; demographic variables and personal traits such as gender, the place where their family lived the longest (settlement type); and the income level of the family.

Methodology

In this quantitative research, the participants are composed of a total number of 958 senior students, including 511 female and 477 male students from Faculty of Education, 9 Eylül University, Izmir. In this study, the KPSS Anxiety Scale developed by Karaçanta (2009) was used to find out KPSS anxieties of the participants. Additionally, Personal Information Forms were used to obtain participants' demographic and personal information such as gender, department, academic grade average, place where their family lived the longest (settlement type), income levels of their families. During the analysis of the data, firstly, the frequency, percentage and standard deviations were calculated. Secondly, t-test, , and one way analysis of variance (ANOVA) were applied.

Findings, Discussion, Conclusion

According to the results, statistically, there is no big difference between the anxiety levels of the teacher candidates and their high school type, academic grade average and departmental variables, but on the other hand there were significant differences on their anxiety levels in terms of the gender, and the family income level variables.

As a result of the study, it was determined that male teacher candidates' KPSS anxiety level was higher than female teacher candidates. This result differs from the results of other studies. Some researchers have shown that females have higher test anxiety than males (Bozkurt, 2004; Karaçanta & Koç, 2015; Rezazadeh, Tavakoli, 2009); In some studies, there was no significant relationship between anxiety level

---

Turkish Studies

and gender (Dilmaç, 2010; Temur et al., 2013). The differences in the results of the studies can be explained with the use of different data collection tools and the variation of the participants of the studies as well. In this study, male students are found to have higher test anxiety level. When the Turkish culture are considered and the desire of male students to find a full time job to establish a family and have a status in the society, the result is predictable. Therefore, male students were found to have a higher level of KPSS anxiety.

Another finding of the study showed that there is a significant relationship between family income and KPSS anxiety. The group with higher level of family income was found to have higher level of general and future anxiety than the other groups. Some studies have shown that family income is not related to anxiety levels of students (Çakmak & Hevedanlı, 2005; Temur et al., 2013). These findings of the researches show that high family income levels (3000 and above) do not reduce anxiety on teacher candidates. The probable cause of the resulting outcome is that the teacher candidates from high income families may want to maintain the welfare that they are accustomed.

In conclusion, this study has revealed that KPSS causes teacher candidates' general anxiety, future anxiety, and their hard work to prepare the exam. It is not desirable that each test to be anxious, with anxiety level being at the upper levels. Lowering KPSS anxiety will be possible by reducing the number of prospective teachers and increasing the number of teachers to be assigned. One of the way to achieve this is to reduce the number of acceptance in the schools of education.

Keywords: Public Personnel Selection Exam (KPSS), Test Anxiety, Preservice Teachers

Giriş

Öğretmenler çağın ihtiyaçlarına uygun, nitelikli insan gücüne sahip olmalıdır. Eğitim fakülteleri, alanında gerekli bilgi ve beceriye sahip öğretmenler yetiştirmeyi amaçlayan yükseköğretim kurumlarıdır. Öğrenciler, eğitim fakültelerinden mezun olduklarında öğretmenlik mesleğine ilk adımlarını atarlar. Türkiye’de eğitim fakültelerini bitiren öğretmen adayları aynı zamanda kamuda öğretmenlik yapabilmek için Kamu Personeli Seçme Sınavı’na (KPSS) girmek zorundadır. KPSS; 2002 yılından bugüne devam etmekte olup genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarını içeren bir sınavdır (Ekici ve Kurt, 2012; Özkan ve Pektaş, 2011). Bu sınava 2013’te Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) de eklenmiştir. 2016 yılından itibaren de kamuya öğretmen alımında KPSS’ye ek olarak mülakat uygulaması yapılmaya başlanmıştır. Öğretmen adaylarının bölümlerine bağlı olarak bu sınavlardan yeterli puanı almaları beklenmektedir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin üniversite eğitimlerine başladıklarında KPSS ‘ye ilişkin farkındalıkları oluşmaya başlamakta ve eğitimlerinin son yıllarında bu sınava hazırlık, eğitim hayatlarının bir parçası haline gelmektedir. Son yıllarda mezun sayısının kamuda açılan kadro sayısından fazla olması öğretmen istihdamında sorunlar oluşturmuştur (İlhan, Gülersoy, ve Gümüş, 2013). Dolayısıyla KPSS’den yüksek puan alınması zorunluluğu ortaya çıkmış ve de öğrenciler ile ailelerin iş bulma, atanabilme kaygılarını arttırmıştır (Temur, Özkan, Atlı, ve Zırhlıoğlu, 2011). Bu nedenle, eğitim fakültelerinde okuyan öğrencilerin bu sınava yönelik tutum ve görüşlerini (Okçu ve Çelik, 2011; Özüpekçe, Doğan-Altun, Avcı, ve Gümüş, 2016), sınavın akademik ve sosyal

yaşamlarına etkisini (Sezgin ve Duran, 2011) ve bu sınava yönelik kaygılarını (Karaçanta, 2009, Karaçanta ve Koç 2015; Ekici ve Kurt, 2012) araştırmak güncel ve önemini yitirmeyen bir konu haline gelmiştir.

Sınav kaygısı duygusal, bilişsel ve davranışsal boyutları içeren bir olgudur. Kişiler duygusal kaygılarını kalp atışlarının hızlanması, mide bulantısı gibi fizyolojik tepkilerle sınav esnasında gösterirken; bilişsel kaygılarını ise sınav öncesi ve sonrası süreçlerde geliştirdikleri kendine güvensizlik, endişe duyma, başarısız olma gibi içsel diyaloglar şeklinde gösterirler (Cassady ve Johnson, 2001; Karaçanta, 2009). Gerek duygusal gerek bilişsel sınav kaygıları öğrencileri negatif yönde etkilemektedir. Örneğin bu durum, öğrencilerin sınav başarısını olumsuz yönde etkilemekle birlikte onların sosyal yaşam kalitesini de düşürebilmektedir. Sezgin ve Duran (2011) yaptıkları çalışmada KPSS'nin öğretmen adaylarının sosyal yaşamlarını negatif yönde etkilediğini ortaya koymuşlardır. Araştırmaya katılan öğretmen adayları sınavın sosyal ilişkilerini, sanat, kültür ve spor aktivitelerine katılımlarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Alanda yapılan araştırmalar, kişinin cinsiyeti, gelir düzeyi, okul başarısı gibi özelliklerinin sınav kaygısının artması ya da azalması yönünde farklı etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Örneğin, cinsiyet faktörünün KPSS kaygısı üzerine etkisi incelendiğinde araştırmaların farklı sonuçlar ortaya koyduğu dikkat çekmektedir. Karaçanta (2015) Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 301 pedagojik formasyon öğrencisiyle yaptığı çalışmada kadın öğrencilerin sınav kaygısının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Diğer bir araştırmada ise Temur ve diğerleri (2011) Van Yüzüncü Yıl üniversitesi son sınıf öğrencileriyle yaptıkları çalışmanın sonucunda cinsiyete göre KPSS kaygısı arasında anlamlı bir farklılığa rastlamamışlardır.

Üniversite öğrencilerinin KPSS kaygı düzeyleri ile gelir düzeyleri arasındaki ilişkiyi yordayan çalışmalarda ekonomik düzey arttıkça, kaygı düzeyinin azaldığını gösteren sonuçlara ulaşılmıştır. Bu çalışmaların bulguları gelir düzeyindeki artışın gelecekle ilgili kaygıları azalttığı yönündedir. Öte yandan ekonomik düzeyin kaygı düzeyini etkilemediğini ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır (Ekici ve Kurt, 2012). Okul başarısı ile sınav kaygısı arasındaki ilişki dikkate alındığında, yapılan araştırmalarda, araştırmaya katılanların akademik başarısı ile KPSS'ye dönük sınav kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (Ekici ve Kurt, 2012; Özkan ve Pektaş, 2011).

Bu araştırma, öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik kaygı düzeylerini farklı değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılmıştır. Yukarıda da ortaya konulmaya çalışıldığı gibi alanda yapılan araştırmalar öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Bu araştırmanın alanda yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İlk olarak, farklı zamanlarda ve farklı gruplar üzerinden elde edilen verilerin, ilgili alan yazına katkı sağlayıp sürece sağlıklı çözümler üretebilme ve yeni bakış açıları sağlayabilme aşamasında önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Yapılan önceki araştırmalar daha az öğrencinin olduğu örneklem gruplarıyla yapılmıştır. Örneklem grubunun fazla olması sonuçların genellenebilirliğini artırması açısından önemlidir.

Yöntem

Araştırmanın Yöntemi

Bu nicel araştırmada, eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin KPSS kaygılarının öğrenim gördükleri bölüm, cinsiyet, akademik not ortalaması, ailelerinin en uzun yaşadığı yer (yerleşme türü) ve ailelerinin gelir düzeyi demografik değişkenler ile ilişkisinin incelenmesi amaçlandığından araştırmanın yöntemi tarama modeli olarak belirlenmiştir. Karasar (2007)'a göre, tarama modeli

geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

Katılımcılar

Araştırmaya 2015-2016 eğitim-öğretim yılı içerisinde Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi'nde farklı branşlarda (Temel Eğitim, Özel Eğitim, Türkçe ve Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Matematik, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Güzel Sanatlar ve Yabancı Dil Eğitimi bölümlerine yönelik öğretmen adayı yetiştiren programlar) son sınıfta öğrenim gören toplam 958 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi araştırmanın amacına yönelik derinlemesine bilgi edinmesine olanak sağlar (Büyüköztürk, Kılıç-çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008).

Veri toplama araçları

Bu araştırmada veri toplamak için “Kişisel Bilgi Formu” ve “KPSS Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırmacılarca geliştirilen Kişisel Bilgi Formu; araştırmada katılımcıların bölümü, cinsiyeti, akademik not ortalamaları, ailelerinin en uzun yaşadığı yer (yerleşim türü) ve ailelerinin gelir düzeyi demografik değişkenlerini belirlemek amacıyla hazırlanmış, katılımcılardan kendilerine uygun seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

KPSS Kaygı Ölçeği; katılımcıların KPSS kaygılarını belirlemek amacıyla Karaçanta (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin alt boyutları “Genel kaygı” “Kendinizi nasıl gördüğünüz ve başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler”, “Gelecekle ilgili endişeler” ve “Sınava hazırlık”tır. Ölçeğin tamamı için Cronbach Alfa Katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. KPSS Kaygı Ölçeği 19 maddeden oluşmaktadır. Bunların 8 olumsuz, 11 olumludur (Karaçanta, 2015).

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan araçlar katılımcılara 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında uygulanmıştır. Bağımsız iki öğretmen adayı grupları arasındaki kaygı düzeylerinde anlamlı farklılaşma olup olmama durumunu ortaya koymak amacıyla t testi, ikiden fazla gruplar arasındaki KPSS kaygı düzeyindeki farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA testinin sonucunda anlamlı farklılık çıktığı durumlarda bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak üzere Tukey Önemlilik Testi uygulanmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi (p) .05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde önceki bölümde açıklanan yöntemle toplanan çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

Cinsiyete göre öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik kaygı düzeyleri

Öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik kaygılarını inceleyebilmek için katılımcıların kaygı puanları hesaplanmış ve kaygı puanları arasındaki farklılıkların cinsiyete göre önemli olup olmadığı sınıanmıştır. Bu amaçla KPSS Kaygı Ölçeğinden alınan toplam puanlar ile her bir alt ölçekten alınan puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış ve t testi yapılmıştır.

Tablo 1: Öğretmen Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve *t* testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	O	SS	sd	t	p	Önem Denetimi
“Genel kaygı”	Kadın	511	24,63	6,58	956	-3,84	,000	Fark Önemli*
	Erkek	477	26,33	7,07				
Nasıl Görüldüğü Endişesi	Kadın	511	13,40	4,02	956	-1,28	,203	Fark Önemsiz
	Erkek	477	13,72	3,61				
“Gelecek endişesi”	Kadın	511	8,66	2,73	956	-1,95	,052	Fark Önemsiz
	Erkek	477	8,99	2,50				
Sınava Hazırlık	Kadın	511	8,12	2,87	956	-3,18	,002	Fark Önemli*
	Erkek	477	8,70	2,76				
Genel	Kadın	511	54,81	12,32	956	-3,59	,000	Fark Önemli*
	Erkek	477	57,74	12,83				

*p<0,05

Tablo 1 incelendiğinde ölçek genelinde ve alt boyutlar bazında kadın ve erkek öğretmen adaylarının KPSS kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunduğu görülmektedir. Buna göre, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla KPSS kaygı düzeylerinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Mezun olunan lise türüne göre öğretmen adaylarının KPSS’ye yönelik kaygı düzeyleri

Mezun olunan liseye göre KPSS kaygı puanları arasındaki farkın önemli olup olmadığını sınamak amacıyla ANOVA testi yapılmış, bu amaçla öncelikle ölçek genelinde ve alt ölçekler bazında katılımcılardan elde edilen aritmetik ortama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. İlgili sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Mezun Olunan Liseye Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Sonuçları

Boyutlar	Lise Türü	n	O	SS
“Genel kaygı”	Anadolu Lisesi	297	25,76	6,94
	Fen Lisesi	21	27,71	7,13
	Öğretmen Lisesi	154	26,11	6,99
	Mesleki Lise	72	24,26	5,65
	Genel Lise	361	25,00	6,94
	Diğerleri	53	25,01	6,58
	“Nasıl görüldüğü endişesi”	Anadolu Lisesi	297	13,54
Fen Lisesi		21	14,09	3,34
Öğretmen Lisesi		154	13,74	3,56
Mesleki Lise		72	12,94	3,28
Genel Lise		361	13,42	4,11
Diğerleri		53	14,39	3,37
“Gelecek endişesi”		Anadolu Lisesi	297	9,00
	Fen Lisesi	21	8,85	2,17
	Öğretmen Lisesi	154	9,04	2,64
	Mesleki Lise	72	8,44	2,30
	Genel Lise	361	8,59	2,46
	Diğerleri	53	9,01	2,41
	“Sınava hazırlık”	Anadolu Lisesi	297	8,49
Fen Lisesi		21	8,66	2,41
Öğretmen Lisesi		154	8,79	3,17
Mesleki Lise		72	8,54	2,45
Genel Lise		361	8,14	2,79
Diğerleri		53	8,07	2,49
Genel		Anadolu Lisesi	297	56,80
	Fen Lisesi	21	59,33	12,42
	Öğretmen Lisesi	154	57,69	13,78
	Mesleki Lise	72	54,19	10,85
	Genel Lise	361	55,17	12,47
	Diğerleri	53	56,50	11,63

Tablo 2’de öğretmen adaylarının mezun oldukları liseye göre KPSS Kaygı Ölçeğinin ölçek geneli ve alt boyutları puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapmaları verilmiştir. Buna göre, fen lisesinden mezun öğretmen adaylarının “Genel kaygı” ve nasıl görüldüğü endişeleri alt boyutları puanlarının aritmetik ortalamalarının diğer gruplarınkine oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmen lisesi mezunu öğrencilerin ise “Gelecek endişesi” ve “Sınava hazırlık” kaygı düzeyi puanlarının aritmetik ortalamasının diğer grupların aritmetik puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını saptamak üzere yapılan ANOVA sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Turkish Studies

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının KPSS Kaygı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Çözümlemesi Sonuçları

Boyutlar	VK	Sd	KT	KO	F	p	Önem Denetimi
“Genel kaygı”	GA	5	386,46	77,29	1,64	,145	Fark Önemsiz
	Gİ	952	44659,62	46,91			
	GENEL	957	45046,08				
“Nasıl görüldüğü endişesi”	GA	5	81,81	16,36	1,11	,353	Fark Önemsiz
	Gİ	952	14027,38	14,74			
	GENEL	957	14109,19				
“Gelecek endişesi”	GA	5	47,37	9,46	1,37	,232	Fark Önemsiz
	Gİ	952	6570,05	6,90			
	GENEL	957	6617,42				
“Sınava hazırlık”	GA	5	59,01	11,80	1,47	,195	Fark Önemsiz
	Gİ	952	7605,63	7,99			
	GENEL	957	7664,64				
Genel	GA	5	1333,92	266,78	1,67	,138	Fark Önemsiz
	Gİ	952	151495,91	159,13			
	GENEL	957	152829,83				

Tablo 3’te yer alan ANOVA çözümlemesi sonuçları incelendiğinde mezun olunan liseye göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farkın önemli olmadığı görülmektedir.

Yerleşim türüne göre öğretmen adaylarının KPSS’ye yönelik kaygı düzeyleri

Yerleşim türü değişkenine göre KPSS kaygı puanları arasındaki farkın önemli olup olmadığını sınamak amacıyla t testi yapılmış ve sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Yerleşme Türüne Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t testi Sonuçları

Boyutlar	Yerleşme Türü	n	O	SS	sd	t	p	Önem Denetimi
“Genel kaygı”	Kırsal	255	24,58	7,04	956	,433	,665	Fark Önemsiz
	Kentsel	753	25,36	6,79				
“Nasıl görüldüğü endişesi”	Kırsal	255	13,60	4,28	956	,285	,776	Fark Önemsiz
	Kentsel	753	13,52	3,66				
“Gelecek endişesi”	Kırsal	255	8,90	2,43	956	,707	,480	Fark Önemsiz
	Kentsel	753	8,77	2,69				
“Sınava hazırlık”	Kırsal	255	8,58	2,98	956	1,257	,209	Fark Önemsiz
	Kentsel	753	8,32	2,76				
Genel	Kırsal	255	56,68	13,42	956	,750	,453	Fark Önemsiz
	Kentsel	753	55,99	12,34				

*p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde, kırsal yerleşim merkezlerinden gelen katılımcıların KPSS kaygı düzeylerinin “Genel kaygı” alt boyutu dışındaki alt boyutlarda ve ölçek genelinde kentsel yerleşim merkezlerinden gelen katılımcı ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür. “Genel kaygı” alt boyutunda ise tam tersi durumun söz konusudur. Ancak t testi sonucuna göre bu farklılığın anlamlı olmadığı görülmüştür.

Aile Gelir Düzeyine göre Öğretmen Adaylarının KPSS’ye Yönelik Kaygı Düzeyleri

Katılımcıların ailelerinin gelir düzeyine göre KPSS kaygı puanları arasındaki farkın önemli olup olmadığını sınamak amacıyla ANOVA testi yapılmış, bu amaçla öncelikle ölçek genelinde ve

alt ölçekler bazında katılımcılardan elde edilen aritmetik ortama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. İlgili sonuçlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyine Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Sonuçları

Boyutlar	Gelir Düzeyi	n	O	SS
“Genel kaygı”	1300 ve altı	141	24,31	6,51
	1300-2000	396	24,97	6,95
	2001-3000	262	25,96	6,97
	3001 ve üstü	159	26,64	6,53
“Nasıl görüldüğü endişesi”	1300 ve altı	141	13,82	4,53
	1300-2000	396	13,22	3,56
	2001-3000	262	13,54	3,51
	3001 ve üstü	159	14,11	4,25
“Gelecek endişesi”	1300 ve altı	141	8,43	2,49
	1300-2000	396	8,66	2,41
	2001-3000	262	8,93	2,54
	3001 ve üstü	159	9,30	3,26
“Sınava hazırlık”	1300 ve altı	141	7,94	2,75
	1300-2000	396	8,32	2,85
	2001-3000	262	8,66	2,80
	3001 ve üstü	159	8,50	2,82
Genel	1300 ve altı	141	54,51	12,17
	1300-2000	396	55,19	12,46
	2001-3000	262	57,10	12,77
	3001 ve üstü	159	58,57	12,86

Tablo 5’te öğretmen adaylarının ailelerinin gelir düzeyine göre KPSS Kaygı Ölçeğinin ölçek geneli ve alt boyutları puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapmaları verilmiştir. Buna göre bu değişken bakımından gruplar arasında farklılıklar görünmektedir. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını saptamak üzere yapılan ANOVA ve Tukey Önemlilik Testi sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Öğretmen Adaylarının KPSS Kaygı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Çözümlemesi ve Tukey Önemlilik Testi Sonuçları

Boyutlar	VK	Sd	KT	KO	F	p	Önem Denetimi	Fark
“Genel kaygı”	GA	3	563,519	187,840	4,02	,007	Fark	1300 altı/ 3001 TL ve üstü
	Gİ	954	44482,570	46,627			Önemli*	
	GENEL	957	45046,089					1300-2000/ 3001 TL ve üstü
“Nasıl görüldüğü endişesi”	GA	3	103,314	34,438	2,34	,071	Fark	
	Gİ	954	14005,881	14,681			Önemsiz	
	GENEL	957	14109,194					
“Gelecek endişesi”	GA	3	72,361	24,120	3,51	,015	Fark	1300 altı/3001 TL ve üstü
	Gİ	954	6545,063	6,861			Önemli*	
	GENEL	957	6617,424					1300-2000/ 3001 TL ve üstü
“Sınav hazırlık”	GA	3	51,592	17,197	2,15	,092	Fark	
	Gİ	954	7613,048	7,980			Önemsiz	
	GENEL	957	7664,640					
Genel	GA	3	1914,228	638,076	4,03	,007	Fark	1300 altı/3001 TL ve üstü
	Gİ	954	150915,605	158,192			Önemli*	
	GENEL	957	152829,833					1300-2000/3001 TL ve üstü

*p<0,05

Tablo 6’ya göre; ölçeğin “Genel kaygı”, “Gelecek endişesi” alt boyutları ile ölçek genelinde ailelerinin gelir düzeyi 3001 TL ve üstü olan katılımcıların KPSS kaygı düzeyleri 1300 TL ve altı gelir düzeyine sahip katılımcıların düzeylerinden daha yüksektir. Yine anılan boyutlarda ailelerinin gelir düzeyi 3001 TL ve üstü olan katılımcıların KPSS kaygı düzeyleri 1300-2000 TL gelir düzeyine sahip katılımcıların düzeylerinden daha yüksektir.

Akademik not ortalamasına göre Öğretmen adaylarının KPSS’ye yönelik kaygı düzeyleri

Öğretmen adaylarının akademik not ortalamasına göre KPSS kaygı puanları arasındaki farkın önemli olup olmadığını sınamak amacıyla ANOVA testi yapılmış, bu amaçla öncelikle ölçek genelinde ve alt ölçekler bazında katılımcılardan elde edilen aritmetik ortama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. İlgili sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğretmen Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Akademik Not Ortalamalarına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Sonuçları

Boyutlar	Akademik Not Orta.	n	O	SS
“Genel kaygı”	1,80-2,49	326	25,77	6,19
	2,50-2,99	390	25,30	7,03
	3,00-4,00	242	25,13	7,40
“Nasıl görüldüğü endişesi”	1,80-2,49	326	13,53	4,05
	2,50-2,99	390	13,73	3,58
	3,00-4,00	242	13,27	3,94
“Gelecek endişesi”	1,80-2,49	326	8,78	2,46
	2,50-2,99	390	8,87	2,45
	3,00-4,00	242	8,73	3,08
“Sınav hazırlık”	1,80-2,49	326	8,28	2,74
	2,50-2,99	390	8,47	2,82
	3,00-4,00	242	8,40	2,95
Genel	1,80-2,49	326	56,38	12,23
	2,50-2,99	390	56,38	12,69
	3,00-4,00	242	55,55	13,09

Turkish Studies

Tablo 7’de öğretmen adaylarının akademik not ortalamasına göre KPSS Kaygı Ölçeğinin ölçek geneli ve alt boyutları puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapmaları verilmiştir. Buna göre bu değişken bakımından gruplar arasında farklılıklar görülmektedir. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını saptamak üzere yapılan ANOVA sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: Öğretmen Adaylarının KPSS Kaygı Düzeylerinin Akademik Not Ortalamalarına Göre Tek Yönlü Varyans (Anova) Çözümlemesi Sonuçları

Boyutlar	VK	Sd	KT	KO	F	p	Önem Denetimi
Genel Kaygı	GA	3	149,576	49,859	1,059	,365	Fark Önemsiz
	Gİ	954	44896,513	47,061			
	GENEL	957	45046,089				
Nasıl Görüldüğü Endişesi	GA	3	32,605	10,868	,737	,530	Fark Önemsiz
	Gİ	954	14076,589	14,755			
	GENEL	957	14109,194				
Gelecek Endişesi	GA	3	5,311	1,770	,255	,857	Fark Önemsiz
	Gİ	954	6612,113	6,931			
	GENEL	957	6617,424				
Sınava Hazırlık	GA	3	10,045	3,348	,417	,741	Fark Önemsiz
	Gİ	954	7654,595	8,024			
	GENEL	957	7664,640				
Genel	GA	3	172,659	57,553	,360	,782	Fark Önemsiz
	Gİ	954	152657,174	160,018			
	GENEL	957	152829,833				

Tablo 8’de yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde akademik not ortalamalarına göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir.

Bölüme göre Öğretmen Adaylarının KPSS’ye Yönelik Kaygı Düzeyleri

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre KPSS kaygı puanları arasındaki farkın önemli olup olmadığını sınamak amacıyla ANOVA testi yapılmış, bu amaçla öncelikle ölçek genelinde ve alt ölçekler bazında katılımcılardan elde edilen aritmetik ortama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. İlgili sonuçlar Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9: Öğretmen Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Bölümlere Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Sonuçları

Boyutlar	Bölüm	n	O	SS	
“Genel kaygı”	Yabancı Dil Eğitimi	76	26,03	7,18	
	Temel Eğitim	139	24,47	6,47	
	Güzel Sanatlar Eğitimi	84	25,95	6,42	
	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	287	25,36	7,50	
	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi	303	25,64	6,58	
	Özel Eğitim	30	23,76	6,87	
	Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojiler Eğitimi	39	26,51	5,32	
	Yabancı Dil Eğitimi	76	14,13	3,57	
	Temel Eğitim	139	13,35	3,82	
	Güzel Sanatlar Eğitimi	84	13,89	3,11	
“Nasıl görüldüğü endişesi”	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	287	13,49	3,78	
	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi	303	13,54	4,31	
	Özel Eğitim	30	13,13	3,05	
	Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojiler Eğitimi	39	13,05	2,72	
	Yabancı Dil Eğitimi	76	9,43	3,92	
	Temel Eğitim	139	8,56	2,55	
	Güzel Sanatlar Eğitimi	84	8,90	2,10	
	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	287	8,81	2,70	
	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi	303	8,68	2,43	
	Özel Eğitim	30	9,16	2,36	
“Gelecek endişesi”	Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojiler Eğitimi	39	8,94	1,62	
	Yabancı Dil Eğitimi	76	8,71	2,63	
	Temel Eğitim	139	7,94	2,97	
	Güzel Sanatlar Eğitimi	84	7,83	2,49	
	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	287	8,29	2,89	
	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi	303	8,71	2,87	
	Özel Eğitim	30	8,53	2,64	
	Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojiler Eğitimi	39	8,69	2,37	
	Yabancı Dil Eğitimi	76	58,31	12,98	
	Temel Eğitim	139	54,34	12,89	
“Sınava hazırlık”	Güzel Sanatlar Eğitimi	84	56,58	11,70	
	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	287	55,96	13,26	
	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi	303	56,59	12,66	
	Özel Eğitim	30	54,60	10,49	
	Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojiler Eğitimi	39	57,20	8,700	
	Genel				

Tablo 9’da öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre KPSS Kaygı Ölçeği’nin ölçek geneli ve alt boyutları puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapmaları verilmiştir. Buna göre bu değişken bakımından gruplar arasında farklılıklar görünmektedir. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını saptamak üzere yapılan ANOVA sonuçları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10: Öğretmen Adaylarının KPSS Kaygı Düzeylerinin Bölümlere Göre Varyans (ANOVA) Çözümlemesi Sonuçları

Boyutlar	VK	Sd	KT	KO	F	p	Önem Denetimi
“Genel kaygı”	GA	6	321,807	53,634	1,140	,337	Fark Önemsiz
	Gİ	951	44724,282	47,029			
	GENEL	957	45046,089				
“Nasıl görüldüğü endişesi”	GA	6	56,291	9,382	,635	,702	Fark Önemsiz
	Gİ	951	14052,904	14,777			
	GENEL	957	14109,194				
“Gelecek endişesi”	GA	6	47,926	7,988	1,156	,328	Fark Önemsiz
	Gİ	951	6569,498	6,908			
	GENEL	957	6617,424				
“Sınava hazırlık”	GA	6	100,611	16,769	2,108	,050	Fark Önemsiz
	Gİ	951	7564,029	7,954			
	GENEL	957	7664,640				
Genel	GA	6	1008,040	168,007	1,052	,390	Fark Önemsiz
	Gİ	951	151821,793	159,644			
	GENEL	957	152829,833				

Tablo 10’da yer alan sonuçlar incelendiğinde devam ettikleri bölümlere göre öğretmen adaylarının KPSS kaygı düzeyleri arasındaki farkın önemli olmadığı görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada öğretmen adaylarının KPSS kaygı düzeylerinin cinsiyet, mezun oldukları lise, en uzun yaşanan yerleşim birimi, aile gelir düzeyi, akademik ortalama ve okudukları bölüm değişkenleri açısından farklılıkları incelenmiştir.

Yapılan analizler sonucunda erkek öğretmen adaylarının KPSS kaygı düzeylerinin kadın öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Türkiye koşulları düşünüldüğünde, erkek öğrencilerin gelecekte yuva kurma ve itibar sahibi olmak için iş sahibi olma isteklerinin sınav kaygılarının artmasında etken oluşturduğu düşünülebilir. Dolayısıyla erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre KPSS kaygılarının yüksek olması açıklanabilir bir sonuçtur. Ancak bu sonuç, diğer araştırmaların sonuçlarından farklılık göstermektedir. Yapılan bazı araştırmalar, kadın katılımcıların erkeklere oranla sınav kaygılarının yüksek olduğunu gösterirken (Bozkurt, 2004; Karaçanta ve Koç, 2015; Rezazadeh ve Tavakoli, 2009); bazı araştırmalarda ise böylesi bir farklılık saptanmamıştır (Dilmaç, 2010; Temur vd., 2013). Araştırma sonuçlarının farklı olmasının nedeni örneklem grubunun sayısı ile farklı veri toplama araçlarının kullanılmasından kaynaklanmış olabilir.

Bulgular, aile gelir düzeyi ile KPSS kaygısı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Aile gelir düzeyi yüksek olan grubun KPSS kaygı düzeylerinin “Genel kaygı” ve “Gelecek endişesi” alt boyutunda diğer gruplardan yüksek olduğu görülmüştür. Bu araştırma bulguları; aile gelir düzeyinin yüksek olmasının öğretmen adaylarında kaygıyı azaltmadığını, aksine gelecek kaygılarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bulunan sonucun olası nedeni, gelir düzeyi yüksek ailelerden gelen öğretmen adaylarının alışmış olduğu refah düzeyini sürdürmek için öğretmenliğe atanma kaygılarının daha yüksek olabileceğidir. Fakat bazı çalışmalar aile gelir durumunun öğrencilerin sınav kaygı düzeylerini farklılaştırmadığını ortaya koymuştur (Çakmak ve Hevedanlı, 2005; Temur vd., 2013).

Öğretmen adaylarının KPSS kaygı düzeyinin araştırmanın diğer değişkenleri olan mezun olunan lise, en uzun yaşanan yerleşim birimi, akademik not ortalaması ve okudukları bölüm açısından farklılaşmadığı görülmüştür. Anlamlı farklılık olmasa da aritmetik ortalamalara bakıldığında, bazı farklılıklara değinmekte fayda görülmektedir. Öncelikle kırsal yerleşim

merkezlerinden gelen öğretmen adaylarının “Nasıl görüldüğü endişesi”, “Gelecek endişesi” ve “Sınava hazırlık” alt boyutlarında kaygı düzeyleri kentsel yerleşmelerden gelen öğretmen adaylarına göre yüksektir. Ayrıca, fen lisesini bitiren öğretmen adaylarının “Genel kaygı” alt boyutunda, öğretmen lisesini bitirenlerin ise “Gelecek endişesi” ve “Sınava hazırlık” alt boyutunda sınav kaygılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer yandan bölümlere göre yabancı diller öğretmen adaylarının bütün alt boyutlarda söz konusu kaygılarının diğerlerine göre yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışmayla KPSS'nin öğretmen adayları üzerinde kaygıya yol açtığı ortaya çıkmıştır. Her sınavın kaygı belirli düzeyde kaygı yarattığı kabul edilebilir. Ancak bu kaygının üst seviyelerde olması arzulan bir durum değildir. Bu durumla baş edilebilmesi için öğrencilere üniversite bünyesinde oluşturulacak psikolojik danışma ve destek birimlerinin hizmet vermesi düşünülebilir. Ayrıca sınava giren öğretmen aday sayısının düşürülmesi ve atanacak öğretmen sayısının artırılması yoluna gidilebilir. Bunu sağlamanın bir yolu da öğretmen adayı yetiştiren bölümlerin kontenjanlarının, doğacak ihtiyaca uygun olarak azaltılmaktan geçmektedir. Öte yandan buna kalıcı çözüm olarak öğretmen istihdamında alternatif eleme seçenekleri üzerinde düşünülerek politika üretmek önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F.(2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem, Ankara.
- Cassady, J. ve Johnson, R. E. (2002). Cognitive test anxiety and academic performance. *Contemporary Educational Psychology*, 27, 270-295.
- Çakmak, Ö. ve Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakülteleri Biyoloji bölümleri Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi*, 4, 14. *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi*, 4, 14. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/esosder/article/view/5000067992/5000063056> adresinden alınmıştır.
- Dılmaç, O. (2010). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 24.
- Ekici, G. ve Kurt, H. (2012). Biyoloji öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına(KPSS) yönelik kaygı ve saldırganlık düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırma Dergisi*, 4(1), 294-308.
- İlhan, A., Gülersoy, A. E., ve Gümüş, N. (2013). Coğrafya Bölümü ve Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı Mezunlarının Mezuniyet Sonrası Karşılaştıkları İstihdam Sorunu. *Turkish Studies*, 8, 9, 1585-1602.
- Karaçanta, H.(2009). Öğretmen adayları için Kamu Personeli Seçme Sınav ölçeğinin geliştirilmesi (Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 50-57.
- Karaçanta, H. ve Koç, Z. (2015). Öğretmen adaylarının KPSS kaygısı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 10/11, 869-882.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Nobel Yayıncılık, Ankara.

-
- Okçu, V. ve Çelik, H. C. (2011). Öğretmen adaylarının KPSS'ye ilişkin görüşlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına etkisi, *The International Journal of Research in Teacher Education*, 1(2), 30-54.
- Özkan, R. ve Pektaş, S. (2011). Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet başarı notları ile KPSS puanları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma (Eğitim fakültesi örneği) . *Türk Bilimi Araştırmaları*,30, 269-281.
- Özüpekçe. S., Doğan-Altun, Z. , Avcı, G. ve Gümüş, N. (2016). Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ve öğretmenlik alan bilgisi testine (ÖABT) yönelik görüşleri, *II. Uluslar Arası Türk Kültür Coğrafyasında Eğitim ve Sosyal Bilimler Sempozyumu*, 5-7 Mayıs 2016, Nizip-Gaziantep.
- Rezazade, M. ve Tavakoli, M. (2009). Investigating the relationship among test anxiety, gender, academic achievement and years of study: A case of Iranian EFL University Students. *English Language Teaching*, 2,4, 68-74.
- Sezgin, F. ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavının (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 153, 9-22.